

Leiðbeiningar um viðbrögð við neyslu tóbaks, áfengis og annarra vímuefna á skólaskemmtunum í Sæmundarskóla

Áfengi og önnur ávana- og fíkniefni

Neysla áfengis og annarra ávana- og fíkniefna er óheimil. Ef grunur er um að barn sé drukkið eða undir áhrifum slíkra efna, eða barn reynir að koma á skólaskemmtarnir og grunur leikur á að það sé drukkið og/eða undir áhrifum slíkra efna skal brugðist við með eftirfarandi hætti:

- Barnið er beðið um að fylgja starfsfólki afsíðis þar sem það er upplýst um grun starfsfólks um neyslu vímuefna, málin rædd og barnið upplýst um næstu skref.
- Hringt er í foreldra og ef grunur er um neyslu ávana- og fíkniefni er að ræða er einnig haft samband við lögreglu. Foreldrar eru beðnir um að sækja barnið og farið yfir vinnuferlið og næstu skref þegar hann/hún kemur á staðinn.
- Ef barn er með áfengi er það tekið í vörslu starfsfólks. Þegar foreldri kemur að sækja barnið er því gerð grein fyrir því að barnið hafi verið með áfengi.
- Starfsmaður býður foreldri að taka áfengið eða býðst til að hella því niður í lok kvölds. Foreldrar eiga valið.
- Um 3 stigs hegðunarfrávik skv. skólareglum er að ræða og barninu vísað á brott úr starfinu það sem eftir er dags/kvölds. Foreldri er upplýst með símtali um brot á reglum. Foreldrar / forráðamenn eru boðaðir til fundar með nemanda, skólastjórnanda, umsjónarkennara og námsráðgjafa. Nemandi fer ekki inn í bekk fyrir en fundað hefur verið og málið til lykta leitt. Rík áhersla er lögð á að fundað sé strax við upphaf næsta skóladags, til að nemandi missi sem minnst úr kennslu.
- Ef barn er talið vera undir áhrifum annarra vímuefna en áfengis eða þá að meint fíkniefni eru gerð upptæk skal haft samband við lögreglu. Næstu skref eru tekin í samráði við lögreglu.

Tóbak. Með tóbaksnotkun er hér átt við sigarettur, nef- og munntóbak, rafrettur (veip) og tóbakslíki.

Tóbaksnotkun er ekki leyfileg á lóð, við útidyr, í húsnæði eða annars staðar þar sem skólastarf fer fram. Viðbrögð við tóbaksnotkun eru eftirfarandi:

- Ef barn er staðið að tóbaksnotkun á lóð eða við útidyr eða ef barn er staðið að tóbaksnotkun í húsnæðinu er því gerð grein fyrir að það er ekki að virða reglur. Hann/hún fær tiltal og foreldri er tilkynnt um brotið. Um 3 stigs hegðunarfrávik skv. skólareglum er að ræða og barninu vísað á brott úr starfinu það sem eftir er dags/kvölds. Foreldri er upplýst með símtali um brot á reglum.
- Foreldrar / forráðamenn eru boðaðir til fundar með nemanda, skólastjórnanda, umsjónarkennara og námsráðgjafa. Nemandi fer ekki inn í bekk fyrir en fundað hefur verið og málið til lykta leitt. Rík áhersla er lögð á að fundað sé strax við upphaf næsta skóladags, til að nemandi missi sem minnst úr kennslu.

- Ef barn er með tóbak er það tekið í vörslu starfsfólks. Barn er látið vita af því að haft verði samband við foreldri og það upplýst um málið. Foreldrar geta valið á milli þess að sækja tóbakið eða að starfsfólk fargi því.

Ef ástæða þykir til óskar starfsfólk eftir að fá að skoða í töskur og/eða vasa í forvarnarskyni og til að tryggja öryggi barna og unglinga.

Ef það er faglegt mat starfsfólks að nauðsynlegt sé að skoða í töskur og vasa barna, s.s. á fjölmennum böllum, fyrir ferðir eða á öðrum stærri viðburðum, er mikilvægt að gæta meðalhófs og jafnræðis og að sama verklag gildi fyrir allan hópinn. Einnig þarf að óska eftir munnlegu samþykki hjá hverjum og einum áður en slík skoðun fer fram. Skoðun fer alltaf fram á almennum stað og er framkvæmd af að lágmarki tveimur starfsmönnum.

- Með þessu er fyrst og fremst leitast við að fyrirbyggja að börn séu með áfengi, fíkniefni eða tóbak á skólaskemmtunum.
- Dæmi um annað sem óæskilegt er að börn hafi undir höndum eru t.d.; hnífar eða vopn, tag-pennar, spreibrúsar, kveikjarar eða eldspýtur. Í slíkum tilvikum óskar starfsfólk eftir að fá viðkomandi hluti til varðveislu. Haft er samband við foreldra ef um óleyfilega hluti er að ræða, s.s. tóbak og áfengi og lögreglu ef um er að ræða fíkniefni, ólöglega hnífa eða önnur vopn.
- Ef ekki fæst samþykki barns fyrir skoðun í töskur/vasa eða fyrir því að fá að geyma óæskilega hluti getur verið nauðsynlegt að meina því aðgang að skólaskemmtuninni. Faglegt mat starfsfólks ræður því í hvaða tilvikum þarf að hafa samband við foreldri. Ef ástæða þykir til, t.d. ef um ógnandi hegðun er að ræða, þarf mögulega að hafa samband við lögreglu.

Gott er fyrir starfsfólk að hafa í huga eftirfarandi lög og reglur í þessu samhengi:

Í meðalhófsreglu 12. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993 segir: „Stjórnvald skal því aðeins taka íþyngjandi ákvörðun þegar lögmætu markmiði, sem að er stefnt, verður ekki náð með öðru og vægara móti. Skal þess þá gætt að ekki sé farið strangar í sakirnar en nauðsyn ber til.“ Sú ákvörðun sem starfsfólk tekur verður samkvæmt þessu að vera til þess fallin að ná því markmiði sem stefnt er að (t.d. öryggi fyrir aðra unglinga og/eða vímuefnalausri skemmtun) og ef val stendur um margar leiðir þarf að velja leið eða úrræði sem veldur sem minnstri röskun á hagsmunum barnsins. Ekki skal beita meira íþyngjandi úrræði en nauðsynlegt er hverju sinni.

Í lögum nr. 33/1944 um stjórnarskrá Lýðveldisins Íslands segir: „71. grein – Allir skulu njóta friðhelgi einkalífs, heimilis og fjölskyldu. Ekki má gera líkamsrannsókn eða leit á manni, leita í húsakynnum hans eða munum, nema samkvæmt dómsúrskurði eða sérstakri lagaheimild.“ „72. grein – Eignarétturinn er friðhelgur.

Engan má skylda til að láta af hendi eign sína nema almenningsspörf krefji. Þarf til þess lagafyrirmæli og komi fullt verð fyrir.“ Starfsmenn skulu hafa að leiðarljósi að verklag þegar skoðað er í töskur og annað eftirlit standist þær kröfur sem leiða af stjórnskránni um friðhelgi einkalífs.

Mikilvægt er að stíga varlega til jarðar í þessu samhengi og fá alltaf samþykki hjá barni áður en skoðað er í töskur og/eða vasa og fengið leyfi fyrir því að geyma tímabundið óæskilega hluti sem barn er með á sér.